

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/74/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7823200786
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Mičietová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:7823200786.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Oľgy Mičietovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom B., A. XXX, zast. Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom Košice, Ku Potoku 4, IČO: 54 725 542 proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, so sídlom Bratislava, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Rožňava sp. zn. 1C/35/2023 zo 14. februára 2024

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania.

P r i z n á v a žalobcovi proti žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej aj „súd“) rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000 eur do pätnástich dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.), žalobcovi priznal nárok voči žalovanej na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 10.000 eur vrátane náhrady trov konania, a to titulom náhrady škody spôsobenej žalovanou, v dôsledku porušenia práva Európskej únie. Žalobca v podstatnom tvrdil, že jeho týždenný pracovný čas ako príslušníka hasičského zboru Slovenskej republiky sa skladá zo 16,5-hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5-hodinová pohotovosť (t.j. 24-hodinové zmeny) v takom rozsahu, že súhrn takto „naskladaného“ týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. Žalobca teda strávi na pracovisku bežne 240 až 264 hodín za mesiac, pričom do tohto rozsahu nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou na pracovisku napr. v mesiaci máj 2022 strávil viac než 263 hodín, v rámci fondu pracovného času mu je vykázanych len 176 hodín. Úprava dovoleného rozsahu týždenného pracovného času zamestnancov (vrátane hasičov) tvorí predmet úpravy práva Európskej únie, ktoré záväzne určuje dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín. V súvisiacej argumentácii žalobca poukázal na to, že Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej tiež len „smernica 2003/88/ES“) vo svojom čl. 6 písm. b/ zaväzuje členské štáty prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov neprekročil 48 hodín. Podľa jeho názoru, hoc žalovaná v prílohe č. 4 zák. č. 315/2001 Z. z., o Hasičskom a záchrannom zbere, v znení neskorších zmien a doplnkov, deklarovala, že do jeho znenia premietla (tiež) smernicu 2003/88/ES, v skutočnosti tak vo vzťahu k predmetnému čl. 6 písm. b/ neurobila, nakoľko úpravou pracovného času, zvlášť nezahrnutím pracovnej pohotovosti do služobného času, nezabezpečila dodržiavanie únieového práva na 48-hodinový pracovný čas; naopak, umožnila taký spôsob rozvrhnutia pracovného času, pri ktorom v praxi dochádzalo a i naďalej dochádza k porušovaniu tohto práva. Žalobca argumentačne odvodzoval zodpovednosť štátu za ujmu spôsobenú

mu porušením práva Európskej únie od judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ESD), podľa ktorej je takáto zodpovednosť súčasťou zmlúv, na ktorých je Európska únia založená. V otázke povahy spôsobenej ujmy žalobca uviedol, že sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a to v dôsledku straty času odpočinku výkonom prác nad zmieňovanou smernicou určený limit, pričom i v tejto otázke našiel žalobca argumentačnú oporu v rozhodovacej praxi ESD v jeho rozhodnutí C-429/09 z 25.11.2010 vo veci A. C. proti D. E..

3. V napadnutom rozsudku súd prvej inštancie skutkovo vyšiel zo zistení zodpovedajúcich tvrdeniam žalobcu o spôsobe rozvrhovania pracovného času jeho služobným úradom v rozhodnom čase a mal preukázané tiež, že v každom mesiaci sledovaného obdobia (apríl 2020 až apríl 2023) priemerný týždenný pracovný čas žalobcu presiahol 48 hodín. Súd mal tiež za preukázané, že žalobca, ktorý je zamestnancom hasičského zboru v štátnej službe ako hasič nepochybne v tomto období odpracoval týždenne čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES, pričom služobná pohotovosť u žalobcu nebola započítaná do fondu jeho pracovného času, a preto sa môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov žalovanej ako dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia úniového práva.

4. Súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia článok 7 druhá a tretia veta, čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 bod 2 a bod 3, čl. 2 bod 1, čl. 6 písm. b/, čl. 16 písm. b/ smernice 2003/88/ES, § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2, § 91 ods. 1 a 3, § 92 ods. 1, § 97 ods. 1 písm. h/ zák. č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbere v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len „zákon o HZZ“), § 11, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby, čo do jej právneho základu, nestotožnil sa však s výškou žalobcom uplatnenej nemajetkovej ujmy. Po posúdení vecnej legitímácie žalovanej, súd dospel k záveru, že na základe prednosti komunitárneho práva v prípade jeho chybnej aplikácie alebo opomenutia aplikácie zo strany orgánu členského štátu sa môžu poškodené fyzické alebo právnické osoby domáhať náhrady spôsobenej škody, v tomto prípade porušenia smernice 2003/88/ES na vnútroštátnom súde priamo voči členskému štátu, t.j. voči Slovenskej republike, v mene ktorého koná ústredný orgán verejnej správy (Ministerstvo vnútra SR), do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor. Súd nemal za dôvodnú námietku žalovanej o neaplikovateľnosti smernice na tento prípad, pretože ESD v rozsudku C. uviedol, že z rozsahu úpravy tejto smernice nie sú vyňatí ani hasiči. V bode 33 konštatuje, že čl. 6 písm. b/ smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (rozsudky z 5.10.2004 F. a i. C-397/01 až 103/01, s. I-8835, body 98 a 100, ako aj C. body 33 až 35 a 38). Podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku, k záveru o nesprávnej transpozícii smernice do vnútroštátnej úpravy, dospel súd prvej inštancie na podklade úvahy, že z § 122 zákona o HZZ vyplýva, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby, „takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas“ (ods. 2) a § 91 ods. 1 tohto zákona, v ktorom sa uvádza, že „štátnou službou nadčas je aj služba, ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2“. Napokon takáto právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa podľa úsudku súdu prvej inštancie premietla aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorý nemá povahu služobného platu. Z § 103 zákona o HZZ v tomto smere vyplýva, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe (ods. 5 ustanovenia § 103 v spojení s ustanovením § 122 ods. 1 zákona o HZZ). Prvoinštančný súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky, za splnenia ktorých majú jednotlivci právo na náhradu, t.j. že cieľom porušenej právnej normy Únie (čl. 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES) je priznať jednotlivcom práva, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Doplnil, že porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti, z ktorej vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88, pričom žalobca v spornom období pracoval nad limit stanovený v zmysle čl. 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES. Takisto konštatoval aj splnenie tretej podmienky vzniku nároku

žalobcu, a to existenciu príčinnej súvislosti medzi porušením čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88 a ujmou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času, na ktorý by mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný. K tvrdeniu žalovanej o povinnosti súdu preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť ujmu, súd poukázal na ustálenú judikatúru ESD, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá, a ani z predpisov komunitárneho práva nevyvodzuje. Aj keď ESD rešpektuje zásadu spoločnú právnym systémom členských štátov, že poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, musí tiež vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila výšku škody (rozsudky C-104/89 a C-37/90 G., C-46/93 a 48/93 B. H. C.), súčasne berie na zreteľ, že výkon práv na náhradu škody priznaných jednotlivcom ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody museli byť čo i len čiastočne zamietnuté z dôvodu, že nevyužili všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keby to spôsobilo nadmerné ťažkosti, alebo by to nebolo od nich možné rozumne vyžadovať (rozsudok C-445/06 H. D.). Doplnil, že ESD vo veci C-429/09 C. prihliadajúc na to, že čl. 6 písm. b/ smernice je pravidlom sociálneho práva s osobitným významom, od ktorého sa nemôže odchyliť žiadny zamestnávateľ vo vzťahu k pracovníkovi ako je C. (hasič), zohľadňujúc tiež, že pracovník je slabšou stranou v rámci pracovnoprávneho vzťahu, preto je nutné zabrániť tomu, aby mal zamestnávateľ možnosť ho v jeho právach obmedzovať, dospel k záveru, že nemožno považovať za primerané žiadať od takého pracovníka, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady škody najprv podával žiadosť zamestnávateľovi, ktorá požiadavka by bola v rozpore so zásadou efektivity (bod 76 až 87 C-429/09 C.). V tejto časti uzavrel, že z uvedených dôvodov nemožno preto v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovanou pri implementácii noriem práva Únie. Pokiaľ ide o samotný nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy súd konštatoval, že žalobca bol ukrátený v nemajetkovej sfére o čas odpočinku, ktorý mohol stráviť s blízkymi, fyzicky i psychicky regenerovať. V súlade s princípom rovnocennosti komunitárneho a vnútroštátneho práva, súd aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 OZ zohľadniac pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúrnej praxe. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu, došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotná závažnosť ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd musí prihliadnuť aj na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo. Podľa súdu právo na odpočinok je u žalobcu permanentne niekoľko rokov porušované, napriek tomu, že plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadovali aj nasadenie vlastného života. Súd považoval pracovnú pozíciu žalobcu za vysoko zodpovednú, rizikovú a fyzicky aj psychicky náročnú. Na náklade vyššie uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že žalobca má nárok na primeranú finančnú náhradu vo výške 2.000 eur, nakoľko porušením práva Únie bolo skutočne zasiahnuté do jeho osobnostnej sféry. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcu zamietol, pretože žalobca nepreukázal, že by sa tento zásah negatívne odrazil napr. v jeho medziľudských vzťahoch alebo že by mal dopad na jeho zdravotný stav. Vzhľadom na absenciu takýchto následkov súd považoval sumu 2.000 eur za primeranú. Zobral pritom v úvahu i skutočnosť, že žalobcovi priznanú výšku nemajetkovej ujmy súdy priznávajú v obdobných súdnych sporoch (napr. rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 3CoPr/229/2019, 1CoPr/8/2019). Zároveň žalovanej určil lehotu na plnenie 15 dní v súlade s § 232 ods. 3 CSP, nakoľko žalobca na pojednávaní s takouto paričnou lehotou v reakcii na žiadosť žalovanej o jej predĺženie súhlasil. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol aplikujúc čl. 4 ods. 2 základných princípov CSP ako aj ustanovenie § 255 CSP, tak, že priznal právo na náhradu trov konania plne úspešnému žalobcovi v rozsahu 100 % (zo súdom priznanej sumy 2.000 eur), pretože stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu. Žalobcu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za (ne)predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov bolo treba v tomto prípade ustáliť, že základom bolo konštatovanie zásahu a vzniku nemajetkovej ujmy u žalobcu. Pritom súd odkazuje na nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99 a tiež na komentár k CSP (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 926).

5. Proti rozsudku v jeho vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania (I. a III.), podala žalovaná v zákonnej lehote odvolanie, odôvodniac ho odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP a navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil a žalobu zamietol v celom rozsahu a priznal jej nárok na plnú náhradu trov konania. V úvodnej časti odvolania žalovaná namietala nedostatok právomoci súdu na prejednanie a rozhodnutie sporu zo zodpovednosti štátu za nesprávnu

transpozíciu smernice do jeho právneho poriadku. Zastávala názor, že všeobecnému súdu neprináleží posudzovať súlad vnútroštátneho poriadku so smernicami Európskej únie, preto ani v prejednávanej veci súd prvej inštancie nemohol posudzovať konformitu zákona o HZZ so smernicou 2003/88/ES a cez to ani vyvodit' záver o transpozíčnej nesprávnosti tejto vnútroštátnej normy. Podľa žalovanej súd prvej inštancie sa v tomto súdnom konaní vôbec nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci vôbec patrí posudzovanie takto nastolenej otázky. Podľa názoru žalovanej tak napadnutý rozsudok vykazuje znaky arbitrárnosti. V ďalšej časti odvolania žalovaná namietala vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku v niekoľkých argumentačných líniách. Prvou skupinou odvolacích námietok polemizovala so záverom súdu prvej inštancie o jej pasívnej vecnej legitímácii v spore. Argumentovala, že pre rozhodnutie o uplatnenom nároku malo nezastupiteľný význam zodpovedanie otázky, či k rozvrhnutiu pracovného času žalobcu spôsobom odporujúcim smernici 2003/88/ES došlo z dôvodu jej nesprávneho prebratia do vnútroštátneho poriadku alebo nesprávnou aplikáciou vnútroštátnych noriem, ktorými došlo k inak správne prebratiu tejto smernice. Akcentovala v tejto súvislosti, že povinnosť transpozície smernice nespočíva v doslovnom prenesení jej ustanovení, alebo v nej použitých formuláciách. Žiadne ustanovenie zákona o HZZ nie je možné považovať za rozporné so smernicou 2003/88/ES. Podľa jej názoru nemožno vylúčiť, že k vzniku protiprávneho stavu viedol nesprávny výklad zákona o HZZ zo strany zamestnávateľa, v ktorom prípade by ale znášal zodpovednosť za prípadnú škodu zamestnávateľ, a nie štát. Ďalšou skupinou odvolacích námietok žalovaná nesúhlasila s úvahami súdu prvej inštancie, na podklade ktorých dospel k záveru o aplikovateľnosti smernice 2003/88/ES na organizáciu pracovného času príslušníkov Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky. Prezentovala vlastné nazeranie na spôsob posúdenia pôsobnosti tejto smernice, podstata ktorého podľa žalovanej spočívala na interpretácii čl. 2 ods. 2 Smernice Rady č. 89/391/EHS zo dňa 12.6.1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, a to v tom zmysle, že podľa žalovanej je možné službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru subsumovať pod osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, ktoré sú podľa tohto ustanovenia smernice 89/391/EHS z pôsobnosti smernice 2003/88/ES, v zmysle jej čl. 1 ods. 3, vyňaté. V súvisiacej argumentácii žalovaná poukázala na zákonom stanovené úlohy Hasičského a záchranného zboru SR na úseku civilnej ochrany, predovšetkým však v oblasti priameho výkonu záchranných činností. Podľa žalovanej nie sú závery rozhodnutia ESD vo veci C-429/09 Fuß pre posúdenie pôsobnosti smernice 2003/88/ES na organizáciu pracovného času príslušníkov Hasičského a záchranného použiteľné preto, že sťažovateľom v tejto porovnávannej veci bol mestský hasič, ktorého pracovný režim je odlišný od výkonu prác príslušníkov Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky, ktorým sú navyše poskytované rôzne osobitné výhody - od definitívy až po systém sociálneho zabezpečenia. Žalovaná v odvolaní spochybnila tiež záver súdu prvej inštancie o vzniku škody žalobcovi ako jedného z predpokladov pre vznik jeho zodpovednosti. Argumentovala v tejto súvislosti, že sám žalobca vymedzil ujmu, ktorá mu následkom porušením únieového práva vznikla, nejasne a zdôraznil, že za čas pracovnej pohotovosti bol žalobca odmeňovaný a že počas jej výkonu, pokiaľ mu nebol nariadený služobný zásah, mohol žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti; prakticky sa v tom čase od neho žiaden pracovný výkon nežiadal. Odvolateľka v rámci ďalšieho odvolacieho argumentu poukázala na záver formulovaný ESD v rozhodnutí vo veci C-46/93 B. H. F. (bod 84), v zmysle ktorého by mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu, alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaná v tejto súvislosti poukázala na to, že žalobca snahu o zabránenie vzniku škody nevyvinul; neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť a nedal najavo, že jej výkonom uňho dochádza k vzniku ujmy. Preto podľa argumentácie žalovanej zamestnávateľ ani nemohol prípadnému vzniku takejto ujmy zamedziť. Čo sa týka posúdenia, či (a v akej miere) došlo v prípade žalobcu k porušeniu práva na maximálny 48-hodinový týždenný pracovný čas, žalobca nepreukázal, či skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Žalobca totiž v žalobe nezohľadnil reálne odpracované hodiny vzhľadom na pohotovosť a nadčasy alebo dovolenku a práceneschopnosť, počas ktorých žalobca reálne nebol k dispozícii zamestnávateľovi, teda v týchto prípadoch nemožno hovoriť o vzniku škody, aj keď sa žalobcovi tento čas započítaval do odpracovaného času, ktorý mal zaplatený. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, čím sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nezaoberal. Žalobca v žalobe vychádzal len z priemerných hodnôt odpracovaného týždenného pracovného času ako aj času odpracovanej pohotovosti, avšak z uvedeného vôbec nevyplýva, či za konkrétne obdobie skutočne dochádzalo k prekročeniu maximálneho limitu pracovného času pri referenčnom období 6 mesiacov. Napokon žalovaná nesúhlasila ani so spôsobom, akým sa súd prvej inštancie vysporiadal s otázkou formy

a rozsahu priznaného odškodnenia nemajetkovej ujmy. Akcentovala akcesorickú povahu peňažného odškodnenia, ktoré nastupuje len vtedy, keď je nemajetková ujma tak závažná, že len morálne zadostučinenie je pre jej odškodnenie nepostačujúce. Žalovaná považuje za neprimeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznanej žalobcovi súdom, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmomou žalobcu podľa názoru žalovanej podstatne vyššia, uvedené vyplýva z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Podľa názoru žalovanej v okolnostiach prípadu nebol takýto závažný následok preukázaný. Zdôraznila v tejto spojitosti, že o závažnosti dôsledkov prípadného porušenia práve Európskej únie rozhodne nesvedčí už len tá skutočnosť, že žalobca sa nikdy nedomáhal, aby sa od posudzovaného zásahu upustilo, ani aby sa odstránili jeho následky. Na podporu svojich tvrdení žalovaná uviedla, že samotný súd v napadnutom rozsudku konkrétne v bode 39 uviedol, že „...žalobca nepreukázal, že by sa tento zásah negatívne odrazil napr. v jeho medziľudských vzťahoch alebo že by mal dopad na jeho zdravotný stav.“ Podľa názoru žalovanej v tomto konaní sa žalobca nedomáha nápravy vytýkaného (údajne protiprávneho) stavu do budúcnosti, žalobca podanou žalobou nechce dosiahnuť zlepšenie, či úpravu svojej pracovnej pozície u zamestnávateľa, ale naopak vytvoriť priestor pre opätovné čiastkové žaloby. Ak by aj súd po vyhodnotení všetkých námietok žalovanej predsa len dospel k záveru, že smernica bola žalovaná, resp. zamestnávateľom žalobcu uplatňovaná nesprávne, nemožno na strane žalobcu hovoriť o vzniku akejkoľvek škody, resp. nemajetkovej ujmy (keď žalobca nepreukázal, že by ujma bola dostatočne závažná), čo podľa žalovanej bez ďalšieho je dôvodom na zamietnutie žaloby. Žalovaná podaným odvolaním napadla tiež rozhodnutie o trovách konania, pretože je závislým výrokom, ktorý je priamo viazaný na úspech/neúspech žalobcu/žalovanej v spore.

6. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. K námietke právomoci súdu uviedol, že každý vnútroštátny súd členského štátu EÚ je v rámci svojej právomoci a voľnej úvahy povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniou právom. Každý vnútroštátny súd musí rešpektovať prednosť úniou práva pred vnútroštátnym právom a nemôže sa zbaviť povinnosti uprednostniť úniou normu pred vnútroštátnou. K námietke nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej žalobca uviedol, že žalovaná ako členský štát a adresát smernice po vstupe SR do Európskej únie je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. Nakoľko smernica 2003/88/ES je určená štátu, ktorý zodpovedá za jej správnu transpozíciu, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice do právneho poriadku je pasívne vecne legítimovaná žalovaná štát (Slovenská republika). Za Slovenskú republiku koná v konaní Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor. K pôsobnosti Smernice žalobca poukázal na prípad F., v ktorom súd konštatoval, že čl. 2 ods. 2 smernice 89/391 nevyklučuje z jej pôsobnosti služby civilnej obrany ako také, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice (C-397/01, bod 53). Rovnako aj uznesenie ESD vo veci C-52/04 potvrdzuje, že na činnosť zásahových síl verejnej hasičskej služby sa nevzťahuje výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 smernice 89/331/EHS, ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto smernice, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok (bod 57). Nakoniec poukázal aj na vec C-518/15 I. G., v ktorej súd rozhodol, že smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe (C-518/15, bod 27). Tieto závery sú potvrdené aj samotnou smernicou 2003/88/ES, ktorá v čl. 17 ods. 3 bod iii/ výslovne uvádza aj protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Zotrvával na argumentácii, že smernica nebola riadne transponovaná do zákona 315/2001 Z.z., pretože uplatnením niektorých ustanovení zákona sa nedosahuje a negarantuje 48-hodinová pracovná doba pre hasičov. Týždenný súčet služobného času hasičov a nariadenej služobnej pohotovosti prekračuje 48 hodín týždenne, čím dochádza k porušeniu čl. 6 písm. b/ smernice na ujmu žalobcu. Žalobca poukázal na to, že pokiaľ ide o čas pracovnej pohotovosti, z judikatúry SD vyplýva, že čas, v rámci ktorého pracovník skutočne nevykonáva žiadnu činnosť v prospech svojho zamestnávateľa, nepredstavuje nevyhnutne čas odpočinku na účely uplatnenia smernice 2003/88/ES (rozsudok C-514/20 bod 32). Súdnym dvorom dospel k záveru, že v rámci tohto času pracovnej pohotovosti sa pracovník, ktorý je povinný zdržiavať sa na svojom pracovisku a byť okamžite k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, musí zdržiavať mimo svojho rodinného a sociálneho prostredia a má len malý priestor organizovať si čas, v rámci ktorého sa od neho

výkon práce nepožaduje. Celú túto dobu treba preto kvalifikovať ako „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88/ES bez ohľadu na pracovnú činnosť skutočne vykonávanú pracovníkom počas uvedenej doby (rozsudky J., C-151/02, EU:C:2003:437, bod 65; F. a i., C-397/01 až C-103/01, bod 93, ako aj H. a i., C-14/04, body 46 až 58). Poznamenal, že ustanovenia smernice 2003/88/ES nemožno vykladať reštriktívne v neprospech práv, ktoré pracovníkovi vyplývajú z tejto smernice (rozsudok z 14. mája 2019, CCOO, C-55/18, body 30 až 32). Za neopodstatnenú považoval námietku žalovanej, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz (výpis z dochádzkového systému SAP žalobcu). Evidencia pracovného času žalobcu obsahuje plánované hodiny, ako aj skutočne odpracované. Výpis z dochádzkového systému žalobcu za ten ktorý mesiac prestal byť plánovaným rozvrhom služobného času hneď po ukončení daného mesiaca, keď nadriadený žalobcu potvrdil do evidencie softwaru SAP skutočne odpracované hodiny žalobcu za daný mesiac bez času služobnej pohotovosti. Údaj o rozdieli medzi plánovaným a skutočne odpracovaným časom potvrdzuje reálne odpracované hodiny žalobcu bez času služobnej pohotovosti, a teda neopodstatnenosť námietky žalovanej. Práve na základe týchto údajov sa vypočítaval každý mesiac jeho služobný príjem. Žalobca sa nestotožnil so záverom žalovanej, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ. Nakoniec za nedôvodnú mal námietku žalovanej, že žalobca nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody, vychádzajúc z článku 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES sa nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmito ustanoveniami. Predpoklady zodpovednosti žalovanej za škodu vzniknutú žalobcovi boli splnené. K priznanej výške nemajetkovej ujmy žalobca nakoniec poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu - Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý k stanoveniu výšky nemajetkovej ujmy v skutkovo obdobných veciach vo svojich rozsudkoch uvádza, že: „vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov (napr. v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti)“ - bod 6.11 rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 17Co/71/2022 z 26.10.2022, bod 24. rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 17Co/78/2022 z 23.11.2022, bod 24. rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 17Co/77/2022 zo dňa 23.11.2022).

7. V odvolacej replike žalovaná zotrvala na svojich doterajších podaniach a vyjadreniach

8. V odvolacej duplike žalobca zotrval na svojich doterajších podaniach a vyjadreniach.

9. Rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (II.) nebol odvolaním napadnutý, v tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť v zmysle § 367 ods. 2 CSP a nebol predmetom odvolacieho prieskumu.

10. Vo vzťahu k ostatným častiam rozsudku (napadnutému vyhovujúcemu výroku I. a tiež závislému výroku o trovách konania III.) Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z § 379 CSP, z hľadiska odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

11. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 22.5.2025 o 10.00 hod. v pojednávacej miestnosti č. 210/ II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach v súlade § 219 ods. 3 CSP.

12. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP je naplnený, ak má konanie vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacími dôvodmi nie je len nesprávne či neúplné zistenie skutkového stavu či nesprávne právne posúdenie veci. Rovnako je podstatný aj správny procesný postup súdu v konaní, teda dodržanie všetkých procesnoprávných predpisov. Inou vadou treba rozumieť práve nedodržanie predpísaných postupov. V praxi môže ísť o postup súdu pri dokazovaní (svedok nebol poučený, dôkaz listinou nebol prevedený v súlade so zákonom), poučenie subjektov, posúdenie procesných otázok (strane nebola doručená písomnosť). Takéto vady považujeme za odvolací dôvod vtedy, ak mohli spôsobiť nesprávne rozhodnutie vo veci, čo je otázkou posúdenia súdu v každom konkrétnom prípade. Súd môže vyvodiť i záver, že napriek existencii vady v konaní, takýto postup nemohol mať vplyv na správnosť rozhodnutia.

13. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli v konaní najavo inak súd vyhodnotil tak, že to vyvolávalo logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1,2 CSP, alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke.

14. Odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. h/ CSP je naplnený pri mylnej aplikácii právnych predpisov súdom na zistený skutkový stav, ktorá situácia nastáva v prípade, ak bol použitý iný právny predpis, než ktorý mal súd správne použiť alebo bol aplikovaný síce správny právny predpis, ale tento bol nesprávne interpretovaný, prípadne bol na zistený skutkový stav nesprávne aplikovaný, keď súd vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu.

15. Žalovaná svojimi odvolacími námietkami nastolila predmetom odvolacieho prieskumu správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie, ku ktorým dospel pri posudzovaní svojej právomoci na prejednanie a rozhodnutie tejto veci, v otázkach pasívnej vecnej legitímácie, nesúlady zákona o HZZ so smernicou 2003/88/ES a naplnenia podmienok pre priznanie práva na náhradu škody z dôvodu porušenia úijného práva.

16. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu prvej inštancie v intenciách uplatnených odvolacích dôvodov a v rozsahu námietok žalovanej uvedených v podanom odvolaní dospel k záveru, že odvolanie nie je opodstatnené a žalovanou namietané odvolacie dôvody v prejednávanej veci neboli preukázané. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku v súlade s § 387 ods. 2 CSP a dôvody, na ktorých podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku spočíva rozhodnutie súdu prvej inštancie, považuje bez akýchkoľvek výhrad za vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP) a tiež úplné z hľadiska všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie oboma procesnými stranami (§ 387 ods. 3 veta prvá CSP). Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, reagujúc tým zároveň na podstatné argumenty žalovanej v podanom odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá CSP), odvolací súd dodáva nasledovné dôvody:

17. Pokiaľ ide o žalovanou nastolenou otázkou právomoci, súd prvej inštancie dal na túto otázku vecne správnu odpoveď v odôvodnení svojho rozsudku. Len na doplnenie jeho úvah v reakcii na odvolaciu argumentáciu žalovanej, považuje odvolací súd za potrebné kategoricky odmietnuť jeho názor, že vnútroštátnemu súdu neprináleží prejudiciálne preskúmať súlad vnútroštátneho práva s unijným právom. Práve naopak, ESD vo svojej judikatúre (napr. v rozhodnutí vo veci C-456/98 Centrosteeel) explicitne požaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť preberania smerníc kontrolovali, ktorá činnosť napokon predstavuje základný kameň, na ktorom je vystavaná jeho doktrína priamej a nepriamej aplikácie unijných smerníc vnútroštátnymi orgánmi. Výstižným je v tejto spojitosti na vnútroštátnej úrovni tiež záver formulovaný Ústavným súdom SR v jeho rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016, v zmysle ktorého „...ak ide o sféru regulácie unijným normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie“. Inak sa k tejto otázke nestavia ani právna teória, podľa ktorej „V prípade, že v konaní pred slovenským súdom alebo správnym orgánom vyvstane otázka aplikácie smernice Únie, nevyhne sa tento orgán komparácii ustanovení smernice s ustanoveniami slovenského predpisu, do ktorého bola smernica transponovaná..., aby zistil, či má smernicu aplikovať nepriamym alebo priamym spôsobom. Na tento účel by sa súdny alebo správny orgán nemal uspokojiť iba s uvedením predmetnej smernice v prílohe slovenského transpozičného predpisu... a považovať tým smernicu za správne transponovanú, ale mal by porovnať konkrétne znenia ustanovení slovenského transpozičného predpisu so zneniami ustanovení transponovanej smernice“ (z publikácie G. D., G. D.: Primárne právo Európskej únie, aplikácia a výklad práva Únie s judikatúrou, 3. vydanie, 1097s, str. 181).

18. Podľa posúdenia odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne posúdil nastolenú otázku súladu zákona o HZZ so smernicou 2003/88/ES a dospel k správnym záverom. V odôvodnení rozsudku smere ozrejmil, na základe akých úvah uzavrel, že čl. 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES nebol do transformačného zákona o HZZ prebratý správne. Odvolací súd sa v tejto súvislosti plne stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že zákon o HZZ svojou úpravou nielenže nereflektuje 48-hodinový týždenný limit pracovného času, ale oddelením pracovnej služby od pracovnej pohotovosti a ich usporiadaním vytvoril priestor pre jeho nerešpektovanie; dokonca možno smelo konštatovať, zvlášť so zreteľom na spôsob, akým žalovaná aj v tomto konaní dotknuté ustanovenia zákona o HZZ interpretuje, že s prácou príslušníkov Hasičského a záchranného zboru SR nad tento rozsah sa v tejto úprave priamo rátať, spoliehajúc sa zrejme na to, že pracovná pohotovosť do smernicou 2003/88/ES regulovaného fondu práce nespadá, a tiež aj na to, že z jej pôsobnosti je táto kategória zamestnancov vyňatá.

19. Vo vzťahu k námietke žalovanej, v ktorej poukazuje na to, že súd mal zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času v referenčnom období 6 mesiacov, odvolací súd konštatuje, že smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku Slovenskej republiky. Zo zákona o HZZ nevyplýva, že Slovenská republika uvedené ustanovenie ako aj ustanovenie čl. 6 písm. b/ smernice prevzala do vnútroštátneho poriadku, a teda že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia smernicou stanovených podmienok, aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v žiadnom svojom ustanovení zákona o HZZ ani inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona o HZZ sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Vzhľadom na uvedené, námietka žalovanej o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia bola nedôvodná, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, a preto sa žalovaná nemôže dovolávať jeho aplikácie. Porušenie článku 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (napr. C-429/09). Súd prvej inštancie preto správne posudzoval týždenný pracovný čas žalobcu v žalovanom období a neposudzoval ho v referenčnom období, ako to navrhuje žalovaná. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že pravidelne u žalobcu dochádzalo k prekročeniu týždenného pracovného času žalobcu zohľadňujúc len reálne odpracované hodiny.

20. Žalovaná svojimi odvolacími námietkami v intenciách uplatneného odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP namietala (tiež) správnosť spôsobu právneho posúdenia otázky jej pasívnej vecnej legitímácie v spore. Súd prvej inštancie na túto, žalovanou už v priebehu prvoinštančného konania nastolenú otázku, odpovedal v jej neprospech, a to vo svojej podstate s vysvetlením, že z pohľadu judikatúry ESD sa štát zodpovednosti za porušenie únieového práva (ktorá zodpovednosť je objektívna a absolútna) nemôže za žiadnych okolností zbaviť, ani sa z nej vyviniť, a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene štátu škodu spôsobil a že ESD vo svojej rozhodovacej praxi pripúšťa zodpovednosť štátu aj v prípadoch porušenia únieového práva zamestnávateľom, majúcim verejnoprávnu povahu. Na podporu tohto svojho názoru súd prvej inštancie výstižne poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia ESD vo veci C-429/09 C.. Na margo argumentácie žalovanej v odvolacom konaní, majúcej za cieľ presvedčiť, že porušenie limitu týždenného pracovného bolo spôsobené nesprávnou interpretáciou transpozície normy zo strany zamestnávateľa, odvolací súd poznamenáva, že ustanovenia smernice musia byť transponované do vnútroštátneho právneho poriadku s jednoznačnou záväznou právnou silou v podobe všeobecne záväzného právneho predpisu a s presnosťou a jasnosťou požadovanou na účely splnenia právnej istoty (porov. napr. rozhodnutie ESD vo veci C-475/07 Komisia proti Poľsku) a že ani samotná súdna prax (už vôbec nie prax v rámci realizácie súkromnoprávných vzťahov) interpretujúca

vnútroštátne právo v súlade s požiadavkami smernice bez náležitej transpozície nespĺňa požiadavky jasnosti a presnosti (rozhodnutie ESD vo veci C-292/07 Komisia proti Belgicku).

21. Rovnako ani právnym úvahám, na podklade ktorých súd prvej inštancie dospel k záveru o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva únie, niet čo vytknúť. Odvolací súd sa v tomto smere predovšetkým bez výhrad stotožňuje s jeho názorom o aplikovateľnosti čl. 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES (tiež) na organizáciu pracovného času príslušníkov Hasičského a záchranného zboru SR, ktorý plne zodpovedá interpretačnému záveru, ktorý v tejto otázke zaujal ESD v rozhodnutí vo veci C-429/09 C.. Odvolací súd nezdieľa názor žalovanej, že len preto, že F. C. vykonával práce hasiča v pracovnom pomere pre G. E., a teda nie v štátnej službe, nemožno závery tohto rozhodnutia vzťahovať na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky. Podľa názoru odvolacieho súdu ESD sa v tomto rozhodnutí jasne vyjadril k povahe práce hasičov ako takých, bez náznaku rozlíšenia, či sú tieto práce vykonávané na celoštátnej alebo regionálnej úrovni a či je zamestnávateľom štát alebo iný subjekt. Nemožno v tejto súvislosti prehliadať ani to, že v tomto rozhodnutí ESD nadväzuje na svoju skoršiu judikatúru, v ktorej sa už kategoricky vyjadril k spôsobu interpretácie slovného spojenia „určité osobitné činnosti verejných služieb“, použitého pri negatívnom vymedzení pôsobnosti smernice 2003/88/ES. ESD v tomto smere vo svojom rozhodnutí vo veci C-397/01 až C-403/01 Pfeiffer a iní uzavrel, že „...výnimka uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391 (bola) prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy“. Konštatoval zároveň, že „Takto popísaná služba civilnej ochrany v užšom zmysle slova, na ktorú sa vzťahuje uvedené ustanovenie, sa jasne odlišuje od záchrany zranených a chorých, ktorá je predmetom vnútroštátneho sporu“ (pozn. odvolacieho súdu: činnosť rýchlej zdravotnej služby vykonávaná v 24-hodinových pracovných zmenách s obdobným rozvrhnutím, ako je tomu v prejednávanej veci). Podľa názoru ESD „Aj keď služba, ako ju popísal vnútroštátny súd, musí čeliť udalostiam, ktoré prirodzene nemožno predvídať, tak za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať vrátane pracovného času jej personálu v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Táto služba sa teda nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem Spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, takže sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedené v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391, ale naopak sa na ňu použije táto smernica“.

22. Žalovaná vo svojej argumentácii evidentne prehliadla tiež, že ESD v skutkovo veľmi podobnom prípade C-429/09 C., ktorý sa tak stal prirodzene pilierom právneho posúdenia tejto veci, zaujal stanovisko tiež v otázke potrebnosti preventívneho pôsobenia zamestnancov uplatňujúcich unijné práva, vo svetle predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu podľa judikatúry ESD (napr. vo veci C-46/93 B. H. F. K. C.). ESD v tomto rozhodnutí vyjadril, že „pracovník sa má považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať“. Ďalej uviedol, že „Vzhľadom na toto slabšie postavenie môže byť totiž takýto pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka“. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že k takémuto negatívnemu opatreniu zo strany zamestnávateľa došlo práve aj vo vzťahu k p. C., ktorý požiadaval o dodržiavanie 48-hodinového týždenného limitu pracovného času a v nadväznosti na to došlo k jeho preloženiu. ESD v tomto rozhodnutí ďalej vo vzťahu k tejto veci výstižne skonštatoval, že „článok 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES ani zďaleka nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, ale naopak zamestnávateľovi nariaďuje, aby v prípade, ak je do vnútroštátneho práva prebratá výnimka upravená v článku 22 tej istej smernice, získal osobný, výslovný a slobodne vyjadrený súhlas uvedeného pracovníka s tým, že sa vzdáva práv priznaných týmto článkom 6 písm. b/. Na podklade týchto úvah ESD uzavrel, že „nemožno považovať za primerané požadovať od takého pracovníka, ktorému rovnako ako A. C. vznikla škoda z dôvodu, že jeho zamestnávateľ porušil práva priznané článkom 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv podal žiadosť tomuto zamestnávateľovi“.

23. Za dôvodné nemožno považovať ani námietky žalovanej, pokiaľ ide o skutkové a právne závery súdu prvej inštancie o forme a rozsahu odškodnenia nemajetkovej ujmy. Svoje úvahy v týchto

otázkach súd prvej inštancie podrobne vysvetlil v bodoch 35 až 39 odôvodnenia napadnutého rozsudku, pričom v kontexte odvolacej argumentácie žalovanej možno v tejto súvislosti konštatovať, že zdôvodnil, aká ujma žalobcovi vznikla a prečo ju považoval za vážnu, ozrejmil tiež dôvody, na podklade ktorých dospel k záveru o primeranosti výšky priznaného peňažného odškodnenia (body 37 až 39 odôvodnenia napadnutého rozsudku). Odvolací súd zhodne s názorom súdu prvej inštancie má za to, že všeobecné okolnosti, za ktorých k porušeniu práva Európskej únie došlo, ktoré aj ESD v rozhodnutí vo veci C-429/09 C. považoval za vážne, zakladajú v spojitosti s objektom zásahu (vnútorné prežívanie dôsledkov nerešpektovania limitu pracovného času žalobcom), intenzitou porušenia (týždenný pracovný čas žalobcu presiahol nad rámec 48 hodín) a jeho trvaním (len v posudzovanom období 3 roky pred podaním žaloby), potrebu odškodniť tým vzniknutú ujmu peňažnou náhradou. Ostáva dodať, že súd prvej inštancie správne posudzoval výšku priznanej nemajetkovej ujmy tiež v kontexte hierarchie iných osobnostných hodnôt a že jeho predstava o primeranosti odškodnenia je konzistentná s výškou náhrad, ktoré súdy priznali v skutkovo a právne obdobných (kolegovia žalobcu) veciach (porovnaj napr. rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 3CoPr/229/2019, 11CoPr/4/2019, 5Co/163/2021, 11CoPr/4/2019, 11Co/59/2021, 11Co/38/2022, 11Co/89/2022, 11Co/222/2020, 2Co/56/2022, 2Co/152/2022).

24. Napokon neopodstatnenými sú tiež odvolacie námietky žalovanej smerujúce proti rozhodnutiu o trovách konania. S názorom žalovanej, že nevyhovenie žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy v celom rozsahu, je potrebné z hľadiska rozhodnutia o trovách konania v danom prípade posúdiť ako (pomerný) procesný neúspech žalobcu, sa odvolací súd nemohol stotožniť. Na úvod svojej argumentácie v tejto otázke odvolací súd kriticky poznamenáva, že nesprávnosť právneho uvažovania žalovanej, pokiaľ ide o rozhodnutie o trovách konania, má celkom nepochybne pôvod v nejasnej právnej úprave, ktorá bola zavedená rekodifikáciou procesného poriadku. Pokiaľ totiž predchádzajúci procesný predpis (zákon č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok účinný do 30.6.2016) vo svojom § 142 ods. 3 výslovne upravoval, že ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, mala strana nárok na plnú náhradu trov konania, aj pokiaľ bola v spore čiastočne neúspešná, v súčasnosti platný sporový poriadok takého ustanovenie nemá, čo na prvý pohľad evokuje predstavu, že od tohto usporiadania zákonodarca cielene ustúpil. V právnej teórii a už aj v právnej praxi sa však takéto nazeranie na zmenu procesnej úpravy neujalo na podklade názoru, že nová procesná úprava predstavuje len iný spôsob legislatívneho vyjadrenia inak rovnakého normatívneho usporiadania. Tento názor je vystavaný na premise, že pokiaľ výška plnenia závisí na úvahe súdu alebo na znaleckom posudku, strany nevedia výsledok sporu ovplyvniť a preto prípadné nevyhovenie žalobe v celom jej rozsahu nemožno považovať za čiastočný neúspech (pozri Števec, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár, Praha: C.H.Beck, 2016, str. 926). Premietnutím tohto spôsobu nazerania na prejednávany prípad odvolací súd uzavrel, že pokiaľ je forma a rozsah ochrany pred porušením práva Európskej únie štátom, včítane výšky relutárnej satisfakcie za nemajetkovú ujmu tým spôsobenú, v konečnom dôsledku výsledkom úvahy súdu o primeranosti formy a výšky náhrady, možno mať za to, že nepriznanie peňažnej náhrady v celom uplatnenom rozsahu nepredstavuje čiastočný neúspech žalobcu, a tak je namieste v rozhodnutí o trovách konania aplikovať § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Z týchto dôvodov je rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce plne procesne úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, vecne správne.

25. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil rozsudok v napadnutých výrokoch ako vecne správny.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanej, ktorá nemala úspech v odvolacom konaní. Odvolací súd nevzhladol dôvody osobitného zreteľa na aplikáciu § 257 CSP.

27. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky: a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), a to v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je: a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).